

**UCHWAŁA NR XLIV/267/2023
RADY POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO**

z dnia 20 grudnia 2023 r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego programu psychologiczno - terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2029”

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, z 2023 r. poz. 289 i 535) w związku z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526, z 2023 r. poz. 572) Rada Powiatu Łomżyńskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2029”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Łomżyńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jan Kuczyński

**Powiatowy Program
Psychologiczno - Terapeutyczny dla
Osób Stosujących Przemoc Domową
na lata 2024 – 2029**

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży

Łomża, grudzień 2023 r.

SPIS TREŚCI

I. DEFINICJA PRZEMOCY I PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNEGO DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ.....	3
II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PSYCHOLOGICZNO -TERAPEUTYCZNEGO DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ.....	5
III. WARUNKI UZYSKANIA UPRAWNIENÍ DO REALIZACJI PROGRAMÓW PSYCHOLOGICZNO -TERAPEUTYCZNYCH DLA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ	7
IV. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU	8
V. PARTNERZY PROGRAMU	8
VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	8
VII. EWALUACJA PROGRAMU	9

I. DEFINICJA PRZEMOCY I PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNEGO DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Definicja przemocy określona w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) w art. 2 pkt 2: „Ileż w ustawie jest mowa o przemocy domowej - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Istnieją 4 podstawowe kryteria rozpoznawania zjawiska przemocy domowej:

- nierównowaga sił - dysproporcja siły gdzie jedna osoba jest silniejsza od pozostałych członków rodziny i świadomie wykorzystuje swoją przewagę;
- naruszanie godności i praw - osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, wykazując zachowania takie jak poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie;
- intencjonalność - działania osoby stosującej przemoc są celowe, cel najczęściej stanowi zdobycie kontroli nad innymi, czy też wymuszenie posłuszeństwa;
- powodowanie cierpienia i szkód - stosowana przemoc powoduje szkody psychiczne i fizyczne.

Program psychologiczno - terapeutyczny uwzględnia przepisy następujących aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.);

2. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domowa oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r., poz. 1166);
3. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domowa lub w programach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1164);
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
5. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy dla Województwa Podlaskiego do roku 2027.

Standard prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową obejmuje:

- 1) wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań;
- 2) zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
- 3) nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy;
- 4) nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością;
- 5) poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych;

- 6) nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy;
- 7) rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich;
- 8) pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania;
- 9) diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu;
- 10) wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PSYCHOLOGICZNO - TERAPEUTYCZNEGO DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Założenia do tworzenia programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej i prowadzą do stwierdzenia, że:

- 1) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy, rezygnacja z osiągniętych zysków wymaga długotrwałego treningu i wsparcia;
- 2) przemoc domowa ma uwarunkowania kulturowe - jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy ludzi, jest zakorzeniona we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie, dzięki zwiększeniu świadomości możliwe jest przerwanie rodzinnych przekazów;
- 3) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużyciem siły i władzy oraz dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zależnej, nie przynosi korzyści ale powoduje trwale starty i można tego uniknąć zmieniając swój sposób przeżywania, myślenia, zachowania;
- 4) stosowanie przemocy jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną;

- 5) nie stosowania przemocy domowej można się nauczyć, co jest możliwe dzięki modelowaniu zdrowych zachowań, treningowi i utrwalaniu nowych sposobów reagowania.

Mając na uwadze powyższe założenia program opiera się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniających podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy ze sprawcami przemocy, do których należą:

- edukacja i uświadomienie sobie kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy;
- promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych;
- stosowanie procedur i technik psychologiczno-terapeutycznych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą;
- uczenie umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

Głównym założeniem programu jest pomoc sprawcom przemocy w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację, modelowanie, korygowanie i wspieranie nowych zachowań.

Wskazane jest, aby odbiorcami programu psychologiczno- terapeutycznego były osoby, które wcześniej ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, wówczas efektem będzie utrwalenie zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych.

Program przewiduje 1 spotkanie indywidualne i 25 godzin dydaktycznych - spotkania grupowe których celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie i utrwalenie pozytywnych zmian wzorców zachowań.

Cele szczegółowe:

Prowadzenie pogłębionych działań psychologiczno- terapeutycznych poprzez:

- kształtowanie umiejętności zastępowania agresji konstruktywnymi sposobami reagowania;
- pogłębienie wglądu w doświadczane stany emocjonalne;
- rozwój samokontroli w sytuacjach trudnych;
- opanowanie asertywnych form komunikowania się w rodzinie: - analiza trudności uczestników w dokonywaniu zmian zachowań;
- wzmacnianie motywacji i podtrzymywanie strategii radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi.

III. WARUNKI UZYSKANIA UPRAWNIEŃ DO REALIZACJI PROGRAMÓW PSYCHOLOGICZNO - TERAPEUTYCZNYCH DLA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ

Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika lub resocjalizacja, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia lub pedagogika lub na, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, kierunku resocjalizacja, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami.

2. Osoby, o których mowa powyżej, są obowiązane posiadać udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą również prowadzić osoby posiadające udokumentowane prowadzenie co najmniej pięciu edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

IV. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową realizowany będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży (18 – 400 Łomża, ul. Szosa Zambrowska 1/27) w zakresie:

- obsługi administracyjno – finansowej,
- formalnego naboru uczestników projektu.

Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową nie będzie się odbywała w tym samym miejscu, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej, aby zadbać o bezpieczeństwo osób doświadczających przemocy domowej.

V. PARTNERZY PROGRAMU

Założenia programowe w skutecznym osiągnięciu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, którymi są:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Zespoły Interdyscyplinarne,
- Sąd,
- Kuratorzy zawodowi,
- Prokuratura,
- Żandarmeria wojskowa,
- Policja.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródła finansowania - dotacja celowa z przeznaczeniem na realizację programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc przekazywana przez Podlaski Urząd Wojewódzki, środki z budżetu Powiatu Łomżyńskiego oraz środki finansowe pozyskane w wyniku realizacji różnego rodzaju projektów.

VII. EWALUACJA

Przebieg i efekty programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc objęte są działaniami monitorującymi i ewaluacyjnymi prowadzonymi przez powiat w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, a wyniki tych działań są wykorzystywane w pracach nad doskonaleniem i upowszechnieniem dalszych metod psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.